

॥ ధ్యానం ॥

మాణిక్యవీణాముపలాశయన్తీం మదాలసాం మఞ్జాశవాగ్విలాసాం ।
మాహేన్ద్రనీలద్యుతికోమళాంగిం మాతంగకన్యాం మనసా స్మరామి ॥ 1 ॥

చతుర్భుజే చన్ద్రకలావతంసే కుచోన్నతే కుఙ్కమరాగశోణే ।
పుణ్ణేక్షు పాశాఙ్కశపుష్పబాణహస్తే నమస్తే జగదేకమాతః ॥ 2 ॥

॥ వినియోగం ॥

మాతా మరతకశ్యామా మాతంగీ మదశాలినీ ।
కుర్యాత్ కటాక్షం కల్యాణీ కదంబవనవాసినీ ॥ 3 ॥

॥ స్తుతి ॥

జయ మాతంగతనయే జయ నీలోత్పలద్యుతే ।
జయ సంగీతరసికే జయ లీలాశుకప్రియే ॥ 4 ॥

॥ దణ్డకం ॥

శ్యామళాయాః ముఖవర్ణానాః-

జయ జననీ సుధాసముద్రాన్తహృద్యన్మణిద్వీపసంరూఢ-
బిల్వాటవీమద్ధ్య కల్పద్రుమాకల్ప కాదంబ కాన్తారవాసప్రియే !
కృత్తివాసప్రియే ! సర్వలోకప్రియే !

సాదరారబ్ధ సంగీతసంభావనా సంభ్రమాలోల నీపస్రగాబద్ధచూళీసనాధత్రికే!
సానుమత్పుత్రికే!

శేఖరీభూతశీతాంశురేఖా మయూఖావలీబద్ధ-
సుస్నిగ్ధనీలాళకశ్రేణిశృంగారితే! లోకసంభావితే !

కామలీలాధనుస్సన్నిభ భ్రూలతా పుష్పసన్దోహ సన్దేహకృల్లోచనే !
వక్సుధాసేచనే చారుగోరోచనాపజ్కుకేళీలలామాభిరామే! సురామే! రమే!

ప్రోల్లసద్వాళికా మౌక్తికశ్రేణికా చన్త్రికామణ్డలోత్పాసిలావణ్య గణ్డస్థలన్యస్త
కస్తూరికాపత్రరేఖా సముద్భూత సౌరభ్య
సంభ్రాన్త భృంగాంగనాగీత సాన్త్రిభవన్మన్త తన్త్రిస్వరే! సుస్వరే! భాస్వరే!

వల్లకీవాదన ప్రిక్రియలోల తాళీదళాబద్ధ తాటజ్కుభూషా
విశేషాన్వితే! సిద్ధసమ్మానితే!

దివ్యహాలామదోద్వేల హేలాలసచ్ఛక్ఖారాన్దోళన శ్రీసమాక్షిప్తకర్ణైక్క-
నీలోత్పలే! శ్యామళే! పూరితాశేష లోకాభివాఞ్చాఫలే! నిర్మలలే! శ్రీఫలే!

స్వేదబిన్దుల్లసల్ ఫాలలావణ్యనిష్యన్త సన్దోహ సన్దేహ కృన్నాసికామౌక్తికే!
సర్వవిద్యాత్మికే! సర్వసిద్ధ్యాత్మికే! సర్వమన్తాత్మికే! కాలికే!

మృగ్ధమన్దస్మితోదారవక్త్రస్ఫురత్ పూగతాంబూలఖణ్డోత్కరే! జ్ఞానముద్రాకరే!
సర్వసన్పత్కరే!
పద్మభాస్వత్కరే! శ్రీకరే!

కున్దపుష్పపద్యుతి స్నిగ్ధదన్తావలీ నిర్మలాలోలకల్లోలసమ్మేళన
స్మీరశోణాధరే! చారువీణాధరే! పక్వబింబాధరే!

శ్యామళాయాః శరీరవర్ణనాః-

సులళిత నవయౌవనారంభ చన్ద్రోదయాద్వేల లావణ్యదుగ్ధార్ణవావిర్భవత్

కంబుబింబోకభృత్కన్ధరే! సత్ కలామన్ధిరే! మన్ధరే!
దివ్యరత్నప్రభాబన్ధరచ్ఛన్న హారాదిభూషా సముద్యోతమానానవద్యాంగశోభే! శుభే!

రత్నకేయూరరశ్మిర్ముచటాపల్లవ ప్రోల్లాసద్దొల్లతారాజితే!
యుగిభిః పూజితే!

విశ్వదిబ్జుణ్డలవ్యాపి తమాణిక్యతేజఃస్ఫురత్కృణాలంకృతే !

వాసరారంభవేలాసముజ్జ్ఞంభమాణారవిన్ద ప్రతిద్వన్ది పాణిద్వ్యయే !
సన్తతోద్యద్దయే ! అద్యయే!

దివ్యరత్నోర్మిక్రాదీధితి స్తోమ సన్ధ్యాయమానాంగులీ పల్లవోద్యన్నఖేన్దు ప్రభామణ్డలే!
సన్నతాఖణ్డలే! చిత్ప్రభామణ్డలే! ప్రోల్లసత్కుణ్డలే!

తారకాజాల నీకాశ హారవలి స్మీరచారుస్తనాభోగభారనమన్మధ్యవల్లి
వలిచ్ఛేదేవీచీసముల్లాససన్దర్శితాకార
సౌన్దర్యరత్నాకరే! వల్లకీభృత్కరే! కిజ్జురశ్రీకరే!

హేమకుంభోపమోత్తంగ వక్షోజభారావనమే! త్రిలోకావనమే!
లసద్వృత్తగంభీరనాభీ సరస్తీరశైవాలశక్యాకర శ్యామరోమావలీభూషణే! మఞ్జుసంభాషణే!

చారుశిష్యాత్కటీసుత్రనిర్భత్సితానంగలీలాధనుశ్శిష్యానీడంబరే!
దివ్యరత్నాంబరే

పద్మరాగోల్లసన్మేఖలా భాస్వరశ్రోణిశోభాజితాస్వర్ణభూభృత్తలే! చన్ద్రికాశీతలే!

శ్యామళాయాః పాదాన్తవర్ణనః-

వికసిత నవకింశుకాతామృ దివ్యాశుక్లచ్ఛన్న
చారురుశోభా పరాభూతసిన్ధూరశోణాయమాసేన్ద్రమాతజ్కహ
స్తార్గళే! వైభవానర్గళే! శ్యామళే!

కోమళస్నిగ్ధ నిలోత్పలోత్పాదితానంగ తూణీరశజ్జాకరోదార
జంఘాలతే! చారులీలాగతే!

నమ్రదిక్పాలసీమన్తినీకున్తళ స్నిగ్ధనీలప్రభాపుష్పసశ్చాత దుర్వాజ్కరాశజ్జసారంగ
సయోగరింఖన్నభేన్దాజ్జ్వలీ ! ప్రోజ్జ్వలీ ! నిర్మలీ!

ప్రహ్వ దేవేశ లక్ష్మీశ భూతేశ తోయేశ వాణీశ కీనాశ
దైత్యేశ యక్షేశ వాయుగ్ని కోటీరమాణీక్య సంఘ్నుష్ట బాలాతపోద్దామ లాక్షారసారుణ్య
తారుణ్య
లక్ష్మీ గృహితాంఘ్రివత్సే! సుపత్సే! ఉమే!

శ్యామళాయాః సభామణ్డపవర్ణానాః-

సురుచిరనవరత్న పీఠస్థితే! సుస్థితే! రత్నపత్మాసనే! రత్నసింహాసనే!
శంఖపద్మద్వయాపాశ్రితే! విశ్రుతే!
తత్ర విఘ్నేశ దుర్గావటుక్షేత్రపల్లెర్యుతే! మత్తమాతంగకన్యాసమూహాన్వితే!
భైరవైరష్టభిర్వేష్టితే!
మఞ్జళామేనకాద్యంగనామానితే!

దేవి వామాదిభిశక్తిభిస్సేవితే! ధాత్రి లక్ష్మ్యాదిశక్త్యేష్టకైః సంయుతే!
మాతృకామణ్డలైర్మణ్డితే!
యక్షగన్ధర్వసిద్ధాంగనా మణ్డలైరర్చితే!

భైరవీ సంవృతే! పఞ్చబాణాత్మికే! పఞ్చబాణేన రత్యా చ
సంభావితే! ప్రీతిభాజా వసన్తేన చానన్దితే!

శ్యామళాయాః విలాసవర్ణానాః-

భక్తిభాజాం పరం శ్రేయసే కల్పసే! యోగినాం మానసే ద్యోతసే ఛన్దసామోజసే! భ్రాజసే!
గీతవిద్యా
వినోదాతి తృప్తేన కృప్తేన సంపూజ్యసే! భక్తిమచ్ఛేతసా వేధసాస్తూయసే! విశ్వహృద్యేన

వాద్యేన విద్యాధరైర్గీయసే!

శ్రవణహరదక్షిణక్యాణయా వీణయా కిన్నరైర్గీయసే! యక్షగన్ధర్వసిద్ధాంగనా
మణ్డలైరర్చ్యసే!
సర్వసాభాగ్యవాఞ్చావతీభిర్ వధూభిర్స్సరాణాం సమారాధ్యసే!

సర్వవిద్యావిశేషాత్మకం చాటుగాఢాసముచ్చారణం కణ్డమూల్లొసద్వర్ణరాజిత్రయం
కోమళశ్యామళోదారపక్షద్వయం తుణ్డశోభాతిదూరిభవత్ కింశుకం తం శుకం
లాశయస్తీపరిక్రీడసే!

శ్యామళాయాః సర్వైశ్వర్యప్రదాయకత్వ వర్ణనాః:-

పాణి పద్మద్వయేనాక్షమాలామపి స్ఫాటికీం జ్ఞానసారాత్మకం
పుస్తకాం చాపరేణాఙ్కశం పాశమాబిభూతి యేన సఞ్చిన్త్యసే చేతసా తస్య వక్తాన్తరాత్
గద్యపద్యాత్మికా భరతీ నిస్సరేత్! యేన వా యావకాభాకృతిర్ భావ్యసే
తస్యవశ్యా భవన్తి స్త్రియః పురుషాః! యేన వా శాతకుంభద్యుతిర్ భావ్యసే సోఽపి
లక్ష్మీసహస్రైః పరికీటితే!

కిం న సిద్ధ్యేత్వపుః శ్యామళం కోమళం చన్తచూడాన్వితం
తావకం ధ్యయతః తస్య లిలాసరో వారిధిః తస్య కేళీవనం
నన్దనం తస్య భద్రాసనం భుతలం తస్య గీర్దేవతా కిఙ్కరీ
తస్య చాఙ్గాకరీ శ్రీః స్వయం.

శ్యామళాయాః సర్వవ్యాత్మకత్వ వర్ణనాః:-

సర్వ తీర్తాత్మికే! సర్వ మన్తాత్మికే!
సర్వ యన్తాత్మికే! సర్వ తన్తాత్మికే!

సర్వ చక్రాత్మికే! సర్వ శక్త్యాత్మికే!
సర్వ పీఠాత్మికే! సర్వ వేదాత్మికే!

సర్వ విద్యాత్మికే సర్వ యోగాత్మికే!
సర్వ నాదాత్మికే సర్వ వర్ణాత్మికే!

సర్వ శబ్దాత్మికే! సర్వ విశ్వాత్మికే!
సర్వ దీక్షాత్మికే! సర్వ సర్వ్యాత్మికే!

సర్వగే! సర్వరూపే! జగన్మాతృకే!
పాహి మాం పాహి మాం పాహి మాం దేవీ!

తుభ్యం నమో దేవీ! తుభ్యం నమో దేవీ! తుభ్యం నమో దేవీ! తుభ్యం నమః

॥ ఇతి శ్రీమద్ కాళిదాసప్రణీతం శ్రీ శ్యామలా దాండాకం సన్సార్ణం ॥